

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про
затвердження Порядку проведення моніторингу наркотичної та
алкогольної ситуації в Україні»

1. Мета

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні» (далі – проект акта) розроблено з метою забезпечення належного рівня моніторингу ситуації, пов'язаної з наркотиками та алкоголем в Україні; організації передачі інформації, отриманої в результаті моніторингу партнерам; виявлення негативних тенденцій розвитку ситуації у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, алкоголю, нових потенційно небезпечних психоактивних речовин (далі – ПАР); аналізу поточного стану ситуації у сфері профілактики немедичного вживання ПАР, лікування, ресоціалізації, діагностики та реабілітації; підготовки пропозицій щодо запобігання поширенню незаконного обігу ПАР; створення передумов для забезпечення доступу до якісної та заснованої на доказовій базі профілактики формування наркотичної та алкогольної залежності у населення, зменшення шкоди від вживання ПАР, діагностики та лікування психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання ПАР в межах розбудови системи громадського здоров'я.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект акту розроблений з урахуванням цілей наявних багатосторонніх міжнародних угод з контролю за наркотиками та іншими нормативно-правовими актами, зокрема, Планом дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки (далі – План дій) та статті 21 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергетики і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

План дій встановлює ряд погоджених завдань і напрямів співробітництва та імплементації. Так, зокрема, у напрямку безпеки передбачено сприяння співробітництву між компетентними державними органами, відповідними неурядовими і міжнародними організаціями для вирішення соціальних аспектів проблеми наркотичної залежності і, зокрема, профілактики, лікування і реабілітації споживачів наркотиків.

Крім того, статтею 21 Угоди про асоціацію передбачено співробітництво сторін у питаннях, що стосуються боротьби з незаконним обігом наркотиків. Таке співробітництво спрямоване, у тому числі, на боротьбу з наслідками для здоров'я та соціальними наслідками наркозалежності.

У Меморандумі про взаєморозуміння між Міністерством охорони здоров'я України та Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності, який було підписано 28 січня 2010 року, висловлено наміри щодо розвитку структури взаємного співробітництва в сфері інформації з попередження та вирішення проблем незаконного вживання наркотиків у відповідності з міжнародними стандартами та стандартами ЄС, визначено, що

інформація щодо явища наркотиків є важливим та обов'язковим інструментом для формування та імплементації політики щодо наркотиків та для оцінки ефективності заходів, спрямованих на зменшення проблем, пов'язаних із вживанням та незаконним обігом наркотиків, а також виявлено заінтересованість у розвитку обміну між Сторонами та їх відповідними партнерами експертними знаннями та методологіями, націленими на розробку гармонізованих індикаторів наркотичної ситуації та інформаційних систем.

Наразі механізм збору даних у процесі проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні не є оптимізованим, а перелік суб'єктів моніторингу не є повним з огляду на розвиток електронної системи охорони здоров'я.

Враховуючи зазначене, існує нагальна потреба в удосконаленні та оптимізації методів безперервного отримання та проведення аналізу інформації, пов'язаної з наркотичною та алкогольною ситуацією в країні, для своєчасного виявлення негативних тенденцій розвитку ситуації, пов'язаної з формуванням наркотичної та алкогольної залежності у населення, нових загроз для національної безпеки, що виникають внаслідок незаконного обігу ПАР, у визначенні факторів, які їх викликають, в належному прогнозуванні розвитку наркотичної та алкогольної ситуації в країні, а також підготовці актуальних пропозицій щодо запобігання поширенню незаконного обігу ПАР.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується викласти в новій редакції Порядок проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні та передбачити:

- передачу функцій з моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації від ДУ «Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю МОЗ України» до ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України»;

- розширення переліку джерел збору даних (об'єктів моніторингу). Зокрема, Порядок проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні доповнено вимогами збору даних з використанням електронної системи охорони здоров'я та інших медичних інформаційних систем, розширено перелік суб'єктів моніторингу;

- зміну строків подання суб'єктами моніторингу інформації/даних та інформаційно-аналітичних документів відповідно до показників моніторингу;

- оптимізацію інструментів моніторингу.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони;

План дій Україна - ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки;

Закон України «Про систему громадського здоров'я»;

Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»;

Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 року № 735 «Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року»;

постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 року № 411 «Деякі питання електронної системи охорони здоров'я»;

постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 року № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»;

Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством охорони здоров'я України та Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності від 28 січня 2010 року.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта буде здійснюватися за рахунок та в межах відповідних видатків державного та місцевих бюджетів, що передбачаються в бюджетах в межах обсягів видатків на відповідний рік. Окремі заходи, передбачені проєктом акта, зокрема, проведення біоповедінкових досліджень серед осіб, які вживають наркотичні засоби та психотропні речовини ін'єкційним шляхом та проведення оцінки чисельності осіб, які вживають наркотичні засоби та психотропні речовини ін'єкційним шляхом, шляхом тріангуляції та експертної оцінки даних з різних джерел, зокрема, спеціальних досліджень, будуть здійснюватися у відповідності до загального обсягу бюджетних призначень, передбачених МОЗ України у загальному фонді державного бюджету за програмою класифікації видатків та кредитування 2301040 «Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями»; заходи з проведення популяційних досліджень щодо вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь, зокрема, в рамках міжнародних досліджень «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD», «Європейське онлайн-опитування щодо поширеності вживання психоактивних речовин», «Загальнонаціональне дослідження для вивчення поширеності факторів ризику неінфекційних захворювань – STEPS» та інших опитувань, що проводяться на національному та регіональному рівні будуть забезпечуватися за рахунок інших джерел не заборонених законодавством. Фінансово-економічні розрахунки до проєкту акта, додаються.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта потребує проведення публічних консультацій шляхом опублікування на офіційному вебсайті МОЗ України.

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження з всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування чи

відповідними органами місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проект акту не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект акту потребує погодження з Міністерством економіки України, Міністерством фінансів України, Міністерством цифрової трансформації України, Державною регуляторною службою України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством молоді та спорту України, Національною соціальною сервісною службою України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством оборони України, Національною поліцією України, Державною податковою службою України, Державною митною службою України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Державною службою статистики України, Державною службою фінансового моніторингу України, Міністерством закордонних справ України, Національною службою здоров'я України, Верховним Судом, Службою безпеки України, Офісом Генерального прокурора.

Проект акту потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

7. Оцінка відповідності

Проект акту розроблений з урахуванням цілей наявних багатосторонніх міжнародних угод з контролю за наркотиками, зокрема, Плану дій та Угоди про асоціацію.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстав для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилась.

Проект потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проект постанови потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів для проведення на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis ЄС).

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акту матиме позитивний вплив на сферу громадського здоров'я, покращення стану здоров'я населення або окремих його груп.

Реалізація проєкту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів держави, розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад, ринок праці, рівень зайнятості населення, екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відноси.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Запроваджений механізм збору та обміну інформацією стосовно показників моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в країні забезпечить своєчасне виявлення негативних тенденцій розвитку ситуації, пов'язаної з формуванням наркотичної та алкогольної залежності у населення, дозволить прогнозувати розвиток наркотичної та алкогольної ситуації в Україні.
Громадяни	Позитивний	Отримана інформація стосовно наркотичної та алкогольної ситуації в країні дозволить вжити заходи, спрямовані на зміцнення здоров'я населення, запобігання захворюваності та управління негативними наслідками внаслідок вживання ПАР, покращення соціального, медичного, психологічного добробуту громадян.

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

« ____ » _____ 2024 р.